

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Elementa Doctrinae De Circvlis Coelestibvs, Et Primo
Motv**

Peucer, Kaspar

Vitebergae, 1576

VD16 P 1990

De Horizonte Et Meridiano.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56559](#)

principis aut. Ambo vero vtrunq; circulum in quatuor æ-
rectos rectos dirimunt quadrantes.

Quo- Sed Colurus solstitiorum, plures alios usus præ-
mutuo. In eo enim maxima Solis declinatio seu obli-
n seu in- itas numeratur. Est enim maxima Solis declina-
secant, arcus Coluri solstitiorum, principio Cancri &
it, tum quatori inclusus, quem arcum augeri minuiue E-
ctuntur opice velut inflexu quodam ad æquatorem & ve-
unt, ut reflexu, supra dictum est. Deinde idem Circulus
7 21, lie agitur saepe vice Meridiani, cum in qualibet diur-
arevolutione primi cœli, bis in locū Meridiani suc-
mobilis, sit, seu bis plano eius iungatur.

E H O R I Z O N T E E T M E R I D I A N O.

QVATVOR Circuli maiores, quos hacte-
antibus descriptimus, & motu sphæræ circumvolun-
aliter ac, & ubiq; idem sunt. Reliqui duo, Horizon &
& par Meridianus contra, nec sphæra circumacta reuol-
ius Cir- untur, sed immoti fixi q; persistunt, nec ijdem sunt
s rectos annibus, sed continuo mutantur, situ in terra muta-
to. Proprios enim quælibet loca Horizontes &
meridianos habent.

Ambo, cum mutuo contactu angulos rectos ef-
fervent totum cœlum in quatuor partes æquales
perpetuo

perpetuo diuidunt, & quatuor cœli cardines seu angulos designant ac constituant, ad quos continua cœli conuersione aliae atq; aliae stellæ velut ordinata successione deductæ, efficacius aures exercent, expromunt atq; in subiecta elementa exercent suas, quam alibi: præcipue vero Sol ad eos deuolutus limites, tum inchoat ac finit diis noctesq; tum eosdem in medijs, quasi articulis æquabiliter distinguit.

Horizon, cardines Orientis atq; Occidentis constituit, quorum illum ὄρόσκοπον græci & ἐπιτολὴν & ὅριζοντα πρὸς ἀνατολὰς, latini ortum & cardinem vel finitorem orientalem. Hunc vero græci δύσιψ & ὅριζοντα πρὸς δυσμὰς, latini occasum & cardinem occidentis vocant.

Meridianus, imi summiq; cœli cardines, seu medios diurni nocturniq; motus limites definit, quorum qui in superiori hemisphærio consistit, μεσαὶ γενίαι græci & μεσαὶ γενίαι culmen, fastigium, & medium cœli latini. Alterum, in imo cœlo oppositum huic, ὑπόγειον illi, hi imum cœli nuncupant.

Est autem Meridianus circulus maior, immotus, non unus idemq; ubiuis, sed cuiilibet loco peculiaris ac proprius, ductus per loci verticem & mundi polos, ad quem Sol primi cœli motu delatus, interdiu

meridiem

meridiem, noctu medium noctem efficit. Graece με=
ριδιος και νυκτα οδιας ην πωλωρ το
γιοτης nuncupatur.

Mutantur Meridiani perpetuo, variato situ in
anuexo terrae secundum longitudinem. Continuo
cum ortum vel occasum versus recta progredientes,
nos acquirunt Meridianos. Nam vel uno germani=
miliari per agrato, aliud celi punctum, diuersum
priori, & quatuor viius gradus scrupulis disiun=
ctum, verticibus imminet. At qui directe versus alter=
ium polorum mundi tendunt, sub uno perpetuo
Meridiano procedunt. Tot ergo sunt Meridiani nu=
ero, quod verticalium punctorum diuersis terrae
partibus incumbentium, versus ortum atq; occasum
differentiae.

Vsus praestant multiplices Meridiani. Primo, dia=
noctesq; in aequalia spacia distinguunt, diem in
inter meridianum seu matutinum, & pomeridianum
seu vespertinum tempus. Noctem itidem in horas,
que medium noctem antecedunt, & eandem conse=

quentur.
Secundo, in sphera obliqua praestant & sup=

plent vicem Horizontis recti. Cuius enim Hori=

zonti obliquo ad angulos rectos insistunt. Ideo dia=

em Astronomi suum non ab ortu vel occasu solis
propter Horizontis obliquitatem, que inclinationis
zodiaci

zodiaci ad Horizontem, angularum, atq; amplius
tudinis ortuæ, varietatem efficit & differentiam in-
signem: Sed à meridie, aut media nocte, Sole ad-
eunte & occupante Meridianum ordiuntur, pro-
pter eam, quam Meridiani quiuis habent cum Ho-
rizonte recto conuenientiam, & quod minor mi-
nusq; diuersa inclinationis zodiaci ad Meridianum,
angularumq; quos cum Meridiano conficit, varie-
tas contingit.

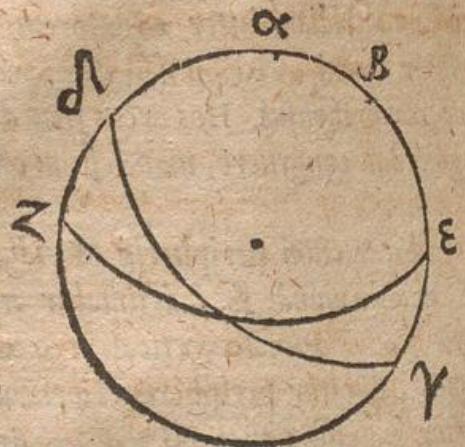
Tertio, terræ, & particularium in terra loco-
rum longitudinem inchoant ac finiunt, & longitu-
dinum diuersarum discrimina continent ac spatefaci-
unt. Cuiusvis enim loci longitudo à Meridiano
Fortunatarum insularum iniens, ad Meridianum
vertici eiusdem insidentem, finitur ac definit. Est
enim spacium duobus inclusum Meridianis, quo
rum unus Fortunatis insulis, alter vertici loci pro-
positi incumbit.

Quarto, in Meridianis, ut subiecto, distan-
stellarum ab æquatore, Locorum latitudines, ^{lquas}
^{τὰ ἡώνινσεωρέγκλιματα} Ptolemaeus vocat, et
poli exaltationes seu ^{δέξαρματα} numerantur.

Obseruent autem studiosi, locorum latitudines,
& poli exaltationes, non quantitate, sed solo differre-
sint. Est enim exaltatio poli arcus Meridiani ab
Horizonte ad polum elevatum. Latitudo loci est
^{arcus}

arcus eiusdem Meridiani inter æquatorem & verti-
cile punctum, quod σκυλοπ ήτι τὸ κορυφῶν gra-
vocant, comprehensus. Hos arcus situ discrepan-
t, magnitudine congruere, manifestum est.

Describatur enim peripheria Meridiani & ϵ ,
polo quidem mundi β , definiatur πόριφερα
æquatoris $\gamma \delta$. Puncto verticali vero α , seu polo
Horizontis, ducatur peripheria Horizontis, $\varepsilon \zeta$,
qua igitur β polus æquatoris $\gamma \delta$: Arcus igitur
quadrans maximi circuli, quod à δ γ æquato-
 β polus distat. Sic cum α punctum verticale sit
polus Horizontis $\varepsilon \zeta$: Erit arcus $\alpha \varepsilon$ itidem qua-
drans maximi circuli. Vnius igitur circuli qua-
ntantes sunt $\delta \epsilon$ & $\alpha \varepsilon$, ideoq; inter se æquales. Si
igitur auferatur ab utroq; idem commune, id est,
arcus inter $\alpha \epsilon$ medius, qui remanent arcus, erunt
æquales. Æqualis est igitur arcus $\alpha \delta$, arcui $\epsilon \zeta$.
Ad $\alpha \delta$ arcus est à puncto verticali ad æquatorem,
qui vocatur latitudo loci. $\epsilon \zeta$ arcus est ab Horizonte
ad polum, qui vocatur Ἑξάπλιον seu poli exalta-
tiō. Latitudini igitur loci, poli exaltatio æqualis est,
mod erat ostendendum.

Quinto, Meridiani cum horizonte quouis recto vel obliquo, & quatuor alijs Circulis maioribus, cœlum totum in duodecim spacia distinguunt, quæ dominicia cœli vocantur.

Ex his quatuor, quæ cœli angulos occupant, greci nēν Ἑα, latini cardines, quatuor his proxima παναφορæς, latini succedentes, postrema succeditibus & cardinibus inclusa ἀποκλίματα, latini declinantes domus, & cadentes ab angulis nominant.

Primum, quod inchoat hemicyclium Horizonis orientale, ἀνατολὴ & ὥροσκοπος & δρिघιπός ἀνατολæς, latine Cardo et angulus Orientis.

Secundum, quod succedit primo infra terram,

et va-

ēgopē, latīnē inferna porta, quod velut apertis
īrbus solem ceterasq; stellas orituras ad Horosco-
m euehit.

Tertium à primo infra terram, θεός, id est, dea,
sic à honorum & felicium euentuum atq; effe-
tum significatione ac denotatione cognomina-

Quartum, quod ab arcu Meridiani subterraneo
vñ ογαρη, id est, imum cœli à situ.

Quintum, αγαθή τύχη, id est, bona fortuna.

Sextum, κακή τύχη, id est, mala fortuna, quod
misera & aduersa portendit, ut lœta & prospera pro-
videns denunciat.

Septimum δύσις & διάμετρος δυνάμεως, lati-
tudinē & cardo occidentis.

Octauum, ἐπικαταφορά, superna porta, quod
solem decumbentem, & ad occasum properantem
mutat reclusis portis deducit.

Nonum, θεός, id est, Deus, quod significations
pertinentia ad Religionem & res diuinās pertinenti-
am, præstare ac suppeditare existimatur.

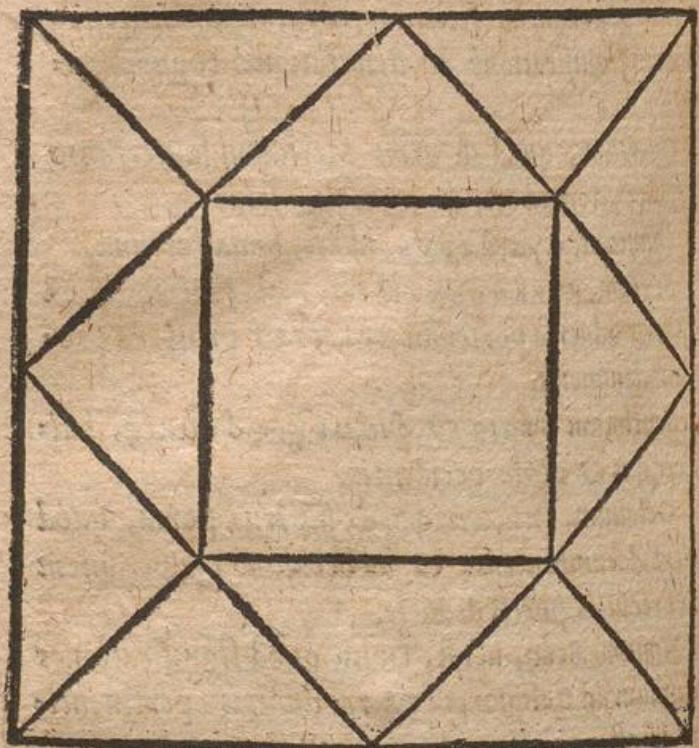
Decimum μεσοράνια vel μεσοράνημα, Me-
dium cœli, culmen seu fastigium cœli.

Vnæcimum, αγαθούμωρ, Bonus dæmon à
reßenzione & designatione fælicium euentuum.

Duodecimum, κακούμωρ à tristium, Tragia-

164

corum, & exitialium eventuum indicationibus,
quas exhibere & præbere creditur.

D
F I
hemispha
re, qu
Est a
non vniu
puncto &
totam m
qualia, q
nos, alte